

הלוּכוֹת גִיטִין*

מקרים בהם ב"ד יכול לזכות גט

א. אשה ש'ינפרדה' מבעלה לא גט וחיה עתה עם גבר זר, הטוב ביותר שבולה יגרשה, ואם איןנו יודע היכן היא וכדיי יכול לבוא לבית זין ובית דין יוכו לה גט כיון שזכות היא לה, ולדעתי האבני מילואים בית דין יכולם לזכות לה¹ אפילו אומרת שאינה רוצה.² והיה מעשה באשה שבולה עלה לארץ מתימן והיא נשאה והוא לה צאצאים רבים ולאחר שנים רבות עלתה כל המשפחה

* אוזות הפסקים ראה הארץ פтиחה להלוּכוֹת כתובות.

אף שבדרך כלל אמרין שagt חוב הוא לאשה (עי' ב"מ יב, א ובמשנה בגיטין יא, ב), ולכן לא ניתן לזכות גט לאשה, ובמקומות שיש קטטה ביןיהם נסתפק רבינה האם הגט הינו זכות (יבמות קיב, ב), והכריע שם ריש לקיש שאע"פ כן חוב הוא לה שטב למיתב טן זו מלmittab ארמלי. אמרנס בש"ע (אבהע"ז קמ, ח) כתוב שיש מי שאומר שבמקורה זה היא ספק מגורשת. וכתוב הרמא"א שם, שאשה הנאסרת על בעלה, בעלה מזכה לה גט על דמי אחר, ויש מהMRIין בזה. ופת"ש שם ס"ק ז כתוב בשם הפנים מאירות, שאפילו לדעה המותירה, היינו רדק אם האשה אינה רוצה פנינו, אבל אם היא אכן וצועקת שאינה רוצה לקבל גט, בודאי אינה מגורשת על ידי אחר, וכ"כ בנו"ק אבהע"ז סימן ע. ועוד כתוב שם בנו"ב, שאף באשה שנייה צועקת שאינה רוצה גט, נאסרה על בעלה, אך לזכות לה גט כיוון שעיל ידי הגט תובל להינשא לאחר (וע"י היא אסורה לבעל), וא"כ יש לה זכות בכך, כיון שתיכן שאינה רוצה להינשא לאחר, ואף שאיבודה את זכויותה אצל בעלה (שהרי אסורה לו וכו'), וממילא אין בכוחו להקנות לה גט שאינו חובה ואינו זכות כיון שרך י"כ"י שלא בפניו שמענו, ועוד שיש לה צד חובה שם יוכו לה גט ינагו בה מנתג הפקר (אבל כשחיה איש אף שאסורה לבעל ס"ס אשת איש היה).

ומכאן, שבמקורה שלפנינו, כיון שהאהה חיה עם גבר אחר, אף אם תאמר שרוצה להינשא ולכוארה זכותה היא לה שלא תהייה אשתו של הראשון, סוף סוף אסור לה להינשא לשני (שהרי אסורה לבעל ולבעל), אולם יליע', שככל עוד שלא מזכה לה את הגט היא עוברת על איסור אשת איש בהיותה אצל הבועל, ואם יוכו לה גט, ניצלה מאיסור אשת איש החמור, זכותה הוא לה, ואם יולדו לה ילדים מהבעל לא יהיו ממזרים, ומסתבר שהותה היא לאשה שבניה לא יהיו ממזרים, וא"כ יש כאן צד זכות – וסבירא זו נאמרה באכ"מ סימן א ס"ק ה אפילו היכא דמיחתה בפירוש, עי"ש. ועי"ע בשווי"ת אגרוי"מ אבהע"ז ח"ז סימן קת.

² בהסתמך על דברי הרשב"א קידושין כגב שבמקומות שזו זכות גמורה זכין לאדם אפילו בעומד זכותה. וכיו"ב הורה בשווי"ת עין יצחק אבר"ע סי' א בominator הזכות שאינה חפצה בגט, על הבעל לזכות לה גט על אף דברי הנז"ב הניל' בהסתמך על שיטת הראשונים כרשב"א הניל' (וכן משמע ברשבי"ס ב"ב קלח ד"ה כאן בצווח ור"ז קידושין מה).

ונתגלה שהיא הייתה אשת איש ולא קיבלה גט מבعلاה ונמצא שככל צאצאייה ממזורים, אולם לאחר בירור גילו שבعلاה הראשון שעלה מתימן, כשהיא לינשא בארץ ישראל זיכה לה גט בב"ד. הדבר היה בבית דין של הגר"ש קוק ברכחות.

ומכל מקום למעשה יש לחוש לזכוי גט על ידי אחרים כיוון שהדבר יכול להביא לתקלות.³

שתיית יין ונטילת סמים לפני מתן גט

ב. מי שנตอน גט, צריך להקפיד שלא ישתה משקה מScar קודם קודם הגירושין וכן לא יקח סמים וכיוצ"ב. ומעשה שהוא אדם לבית הדין לגרש את אשתו, ונשאל האם ללקח סמים והשיב שהוא לוקח סמים שלולי זאת הוא מרגיש מוטושטש, וכיוון שהוא היה נראה שפוי, הרשו לו לגרש.

נוסח הגט ~ לשון הוות או לשון עבר

ג. בנוסח הגט – שתרגומו נמצא באנגליקלופדייה תלמודית, לשון התרגומים היא לשון עבר ולא לשון הוות, ומסתבר שתירגמו נכון,⁴ אבל צ"ע שלכאורה היה צריך לכתוב לשון הוות שהררי מגרש בגט והgett הוא כורת עתה ולא בעבר, וכן שהר"ן⁵ כתב שפעמים לשון עבר משמעתו הוות ולמד זאת מהפסוק "נתתי כסף השדה" שהכוונה אני נתן עתה. מ"מ בפשט הדברים צריך לכתוב לשון הוות.⁶

³ ראה אוזח"פ עמי לט בהערה בשם שו"ת זכרון יוסף, שהרמ"א פסק שמומרת שחזרה בתשובה, לאחר שזיכו לה גט, רשאית להינשא ואינה צריכה גט נספ ולר"ף אינה מגורשת בגט כזה נמצא שלר"ף מתיירים א"א לעלמא, ע"ש.

⁴ עי' שו"ת אגרוי"מ אבה"ע ח"ג סי' לד בתשובה לרוב זיין ביחס לתרגום הכתובה שבא"ת.

⁵ פ"ק זkidushin דף י' מדפי הריני. ועי' סמ"ע Katz ס"ק ו, בביאור דין השווי"ע שטרוי DIDON שטרוי קניין הם למורות שמנוטחים בלשון עבר (ועי' ערוך השולחן שם).

⁶ מצאנו גם לשון הוות פירושו עבר – עי' ברכות נב, בענין 'ברא' ו'בורא'.

כתיבת השמות בגיטין

ד. לגבי אופן כתיבת השמות בಗט, יש לעיין האם לכותבם על פי הכתיב הנהוג היום או על פי הכתיב שמצוּי בספרים (גולדה או גאלדע וכד'). הדעת נוטה לכתוב כמו שכותבים היום ויש מקום להביא ראייה מדברי החת"ס⁷ לגבי כתיבת שם המקום בבבל שיש לכתוב השמות כמו שנagara מזמן – ועיין אותן.

כתיבת שם העיר כשייש מסורת קדומה

ה. מקומות שיש בהם מסורת של כתיבת שם המקום בಗט באופן מסוים, יש להמשיך מסורת זו אלא אם כן נקבעה, ויש להוכיח מדברי הגמ' לגבי בבבל – בורסיף כפי שתכתב בשווית חת"ס.⁸

ובמקומות אחר הזריר החת"ס שזה גופה שכותבין כך בಗט זה גופה מחזיק את השם. ויש לדzon אם הוה הפסק כמה שנים כמו בפרק שמסתבר שכבר הרבה

⁷ עי' שווית חת"ס אבחע"ז ח"ב סימן כא ז'ויל: "...ולא ח' ראי לחשב...שמות גיטין אני מונע מהחייב עצמי בדברים שאין להם שורש בש"ס וגודלי אחרים אשר מימיים אנו שותאים מלאו גוילים מזה ואבתם מעיקר דטר תורה אדם החותם עצמו בשטרותיו וכל עניינו בשם ידוע ואם ילווה או יקנה וימכרי בשטר הזה המש תעביד לי' דינא ואם יכתוב כמו שרגיל' לכתוב בಗט דמתוקרי כך או מוכנה כך לא יתקבלו השטרות ההם וא"כ למלה יפסל הגט אם נכתב בזה"ל אין לך מוכח מתכוו יותר מזה ואדרבא בלשון שכותבי בगט אינו ניכר לרוב בני אדם אך יعن כ"ב ספרי לפ"ז זמינותם כללים שם שעולה בתורה היא עיקור ואידך מוכנה או דמתוקרי או שם שנשתנה עי' חולין וכדומה עי' ז' כבר התקבל כן בכל התפוצה ויודע שענני גיטין משואה משאריי שטרות ואם ישונה יוצאי לעז ועי' בני כל ענייני שמות אנשים ועיירות ונחלים וכי בעי להכנס נטעמו ולכלות זמן בחירוש דברים אלו'), עי' שווית שרדי אש מהד' חדשה חלק א סימן קא, ובשוית מגדל צופים (הרב גדליהו אקסלרוד) סי' מו.

⁸ שבת ל, א-ב "אמור רב באשין, אף אנו נאמנו, בבל בורסיכון, בבל בורסיף בבל, למאי נפ"מ, לגיטין נשים". ככלומר, שם המקום שהה בבל הוחלף בבורסיכון, בורסיף בבל, נקראו נשים. בבל ופירש"י שם בפירושו השני יואני אומר, נפ"מ לגיטין נשים, לעניין שינוי שם ושם ושם עיר או עיריה פטול, וצריך לכתוב שם של עכשווי. ומכאן ראייה שיש לכתת אחר השם החדש חזק לבבי שם המקום והן לבבי שמות האנשים. ואמננס בשווית חת"ס אבחע"ז ח"ב, סימנים כת, לא, כתוב, שדברי רש"י נאמרו במקומות שגורשו ממנו היהודים ושבו אליו ובינתיים נשנהה שם המקום וכן בטברי לא כתובים בಗט את שם רकת שהוא השם שבסתוב. אבל אם היישוב היהודי קיים, עצם החזקת השם על ידי כתיבת גיטין די בכך, וכך יכתב בಗט את השם הישן (ויסוד דבריו בשווית אבקת רוכל, דין גיטין וקידושין סימן א). ובליקוטי שווית חת"ס סימן מא כתוב, שער שהיה לה שם ידוע ונכתב כך בגיטין וכך הזכיר בספרים ואפיו בתורה ואח"כ שינו את שמה בהסכם יש לכתת אחר השם החדש, אבל בעיר שכתבו בה גיטין והשינוי אינו בהסכם אלא מכח מבטא הלשון יש לכתוב כפי הנהוג מיינראן. וחידושו של רב אש שהשינו מבבל בבורסיף יסודו בהסכם וכן יש לכתוב על פי השם החדש. ועי' שווית עורת כהן סימן עז.

שנים לא סיירו שם גט וגם לפני השואה לא ברור לי אם היה שם רב שאינו רפורמי וא"כ יש להסתפק אם יש לכתוב כמו שכתו השם בזמן הנובאי.⁹

כתיבת וקריאת שם ירושלים בגט

ו. העיד הגרצ'יפ פרנק, שכאשר ר' שמואל סלנט היה מסדר גט, היה קורא ירושלים כמו בארכית ו נראה שכיוון שרוב הגט כתוב בארכית لكن גם ירושלים כתובין בארכית כך הבנוי את הטעם.¹⁰

כתיבת השם ניצן בגט/ כתיבת שם על פי החתימה

ז. בGET יש לכתוב את השם ניצן עם יו"ד, למרות האמור בספר בית מדרשו של שם ו עבר. כישיש ספק באופן כתיבת השם, יש לכתך אחר החתימה של האדם.

שלא להוציא לעז

ח. הכלל שלא להוציא לעז על גיטין ראשונים, כתב תורה"ד שהוא בחומריא ולא בעיקר הדין, כיון שאין כח בכלל זה להפיקע דין גמור.¹¹ עוד יתכן שהכלל

⁹ בשווית נובית אבחיעז סימן קטו כתוב "גט שם ישראל עיקר ועל שם הנכרים כתובים דמתקריה ופה פראג כתובין בפוגה מותא דמקראית מזיג גדי כי בלשון הכהרים המדברים בלשון פיהם הייתה העיר נקראת מזיג גדי שפירוש בין כרכים או ארמונות. ואננס מתחלח היית תמה שבשבש רשלן נקראת פראג בקמץ' וחתת חרוי'ש ובעזרה זה בא אל"ז בין ריי"ש לגימ"ל ובGET כתובין פראג בפתח חרוי'ש ונחרס האל"ז ניתווסף בסוף, ואעפ"כ לא דברתני דבר כי העיר מעולם היא מגדלת גדויל הדור אשר המהריהם כאילו מהרהור אחר השכינה, ואחר שהייתה פה איזה זמן עלה בלבבי טעם הדבר לפי שאצל הכהרים העיר חילקה בשמה כי אצל הכהרים שם מדברים בלשון פיהם נקראת מזיג גדי ואצל הכהרים המדברים בלשון אשכנז נקראת פרהי כי הם מדברים הגימ"ל כמו ה"א ואצל השרים המדברים בלשון אשכנז צח נקראת פראג ואצל היהודים פראג, ולפי שם פראג כולל שם שקורין השרים וגם שם הכהרים האשכנזים כי הגימ"ל נקראת בלשונם כמו ה"א ועי' ביש"ש גיטין פ"ד ס"י לב בהרו לכתוב שם זה שלוול שתיתוון משאייכ ש היהודים איו' כולל שם פרהי וכיון שם היהודים נכללו בפראג ולפעמים גם בלשון הקודש מלות מקומות שבאים בחסרון האל"ז וכן אין כתובן פררג". ומכאן שהספק הוא, האם יש לחוש לשמות שהיו נהגים בזמן הנוב"ב או שיש לנווג כפי שנקראת היום.

¹⁰ ברוב המקומות בניין ירושלים מנוקדת כפי שאנו רגילים לקרוא. רק במספר מקומות (עי' עזרא ד, ח וככ). נכתב באופן שונה.

¹¹ עי' תורה"ד סימן רלב, שאף בגט אם רוצחים להחמיר מחמת טפיות בדיין אין לחוש להוציאת לעז, אבל אם רוצחים להחמיר בדבר המפורש להיתר – אסור, ועי' ש בראיותיו.

של "לא לחוציא לעז..." נאמר רק בגייטין שיש לעז על הבנים ולא בדברים אחרים.¹²

כתב אידישאי ומקורו

ט. הכתב האידישאי הנהוג בחו"ל ובארץ בקרב האשכנזים, אין יסודו בשפה האידיש אלא החיפך, הכתב באידיש לקוח מהכתב של העברית. ולגביו כתיבת גט כיום יש לעיין האם לחסיף "יעי" כאות ניקוד. נראה ששמות שכינום כלל לא משתמשים בהם ורק יש להם שימוש כפי שהוא בכתב אידישאי, יש לנוהג בכתב זה.

כתבת גט ע"פ מקום הכתיבה או הנtinyה

ג. כשולחים גט לחו"ל האם לכתוב ע"פ המנהג כאן או בחו"ל, נראה שלענין השמות קייל' שכותבים על פי מקום הנtinyה אבל עצם נוסח הגט שיש חילוק בין אשכנזים לספרדים, אין להטריח את בית הדין במקומות הכתיבה לדקדק כדוקמי מקומות הנtinyה ובירושלים, וע"פ הרוב שМОאל סלנט זצ"ל, נהגו אף האשכנזים (בחולק מהזרירים) כמנוג הספרדים ואליבה דامت יש בכך "חסד" כי כך קל יותר.¹³

מיןוי כפול של שליח הגט לחו"ל

יא. כיום נהגים בבתי דין, שכאשר ממנים שליח לגט לחו"ל ממנים אותו הן קודם הכתיבה והן קודם נתינת הגט ליד השליטה. והטעט בעדר, שלמרות שלמעשה אין חובה במינוי רק קודם הwriting (אכן אז ממנים אותו על פי הנוסח ובצורה מפורטת), מ"מ ממנים גם קודם הכתיבה על מנת שיוכל לומר בפני נכתב ובפני נחתם בהיותו שליח, שלא יאמרו שכיוון שמעיקרה היה סתם אדם לא דקדק לראות, ולא זכור כרגע מקור זהה אבל כך הנגן מהטעט הניל. אבל איינו מוכחה ויתכן שליח יכול לומר בפיו גם אם כשראה

¹² לא לחוציא לעז על הגט – גיטין ה,ב, ועי' אבה"ע קמב,טו וקנד,כב.

¹³ לגבי הבדלים בצורת כתיבת שמות (בין מקום הכתיבה למקומות הנtinyה) עי' אבה"ע קקט,ד ובחבדלים בין שמות וכינויים ע"ש פרטיה הדינאים ואכמ"ל.

הכתיבה עדין לא נעשה שליח. אבל אם ימנו רק לפני הכתיבה אז בנוסח הרשאה צ"ל שיליך גט ולא גט זה.

עדים שיודעים מי המתגרשת אבל לא ביטאו את שמה נכון

יב. עדי חתימה בגט, שאמרו להם את שם המתגרשת אבל הם לא קלטו לבדוק את ההגיה הנכונה של השם ובכל פעם הזכירו את השם בצורה הלא נכונה, אין בכך פגש של "לא לשם"¹⁴, כיוון שיודעים על מי מדובר.¹⁵ כך נראה מסבירה.

כתיבת שמו ושם אביו במציאות של ערים גדולות

יג. תקנת כתיבת שמו ושם אביו עיימ שידעו לzechutו; והנה היום בעיר גדולה וודאי יש רבים, ועוד שהווים לא כותבים את מקום המגורים של המגרש אלא רק את מקום העמידה בשעת כתיבת הגט וא"כ יש לחוש ונראה שכיוון שיודעים כרגע מי הם ובשאר המסמכים רשום מס' ת.ז. אין להקפיד. אבל גט זה אינו רק לרי אליעזר הסובר עדי מסורה כרתוי, אבל לרי'ם צוריך שיהיה מוכח מתוכו.

¹⁴ ראה בפסקים בחלהות כתובות, על שינוי ממיכאל למיכיאל.

¹⁵ עי' שווי'ת צ"ע (לובאוייטש, אבה"ע רטו) במקורה בו סופר שיטה בהגיית השם של המגרש שחקר מהו דין לשם, האם לעצם האיש ואשה ואיז אפילו אם הטופר טועה באמירתו חוט כשר הויל ומכוון לאיש הנכון או שפירוש לשם לשם השם של האיש והאשה ואיז פסול, והביא ראייה מטה"ת שעליו לדעת את השם. עי' שורת הדין כרך ב עמי' קלאי מאמרו של הרב יוסף גולדברג זובכרך ובעמארו של הרב גמליהו אקסטרוד בעמי' תכד), בעין זה. ובשו'ת שם אריה סימן יג בהוספות, כתוב שיש חובת כתיבה לשם והיינו לגוף המתגרשים ויש חובה של כתיבת שמות בכתובת משום דבעין סיוף דברים. לידע מי המגרשי המתגרשת, וכותב בשם הצע"צ הנ"ל, שאם יודע מי המתגרשים ולעה בכתובת השמות יכול להעביר קולמוס, עי"ש שהרחיב בטעות בעצם כתיבת השם אף שיודע מי המתגרשים.

נשבע לגורש אשתו / נשבע מספר פעמיים / נשבע שלא לגורש / סובר שהותרת השבואה לגורש / לא לגורש

יד. כאשרם נשבע לגורש את אשתו יש שחששו שהגט הינו גט מעושה ולכך קודם נתינת הגט עושים התרת.¹⁶ ומעשה באדם שנשאל האם נשבע לגורשה ואמר "כבר נשבעתי אלף פעם לגורש אותה" ויליע' האם צריך להתיר לו אלף פעמיים או שנייתן להתיר את כולם בביטחון.¹⁷

אכן מאחר שאמרתי לו שהותרנו כל השבועות, גם אם האמת שלא הותרו מ"מ כבר אין חשש על הגט, שהרי גירש לא מחמת אונס השבועה אלא ברצונו. אכן אם נשבע הרבה פעמיים לא לגורש בזוה אם טעה וחשב שהותרת לו בשבועה והאמת שלא הותר יש חשש על הגט יותר מידוע שלא הותר לו בשבועה, כך כתוב החת"ס ע"פ Tos' תמורה, שנחשב טעות, שאילו ידע שאסור לו לעבור על השבועה לא היה מגורש.¹⁸

ашה שאיבדה את גיטה - האם יכולה לכתחילה לפלת למקום בו אין לה חזקת אשת איש

טו. אשה שאיבדה את גיטה ורוצה להינשא אבל יש לה חזקת אשת איש, יש מקום להסתפק האם מותר למת לה עצה לפלת למקום אחר,¹⁹ שם לא ידעו שהיתה אשת איש, וגם אם ישאלו אותה תוכל לומר א"א הייתה ונתרשתי ותהיה נאמנת מדיין הפה שאסר הוא הפה שהתיר,²⁰ ובפתחי תשובה באבاه"ז סימנו קنب ס"ק ח, החסתפק האם אשה שבאה בפנינו ואמרה אשת איש הייתה

¹⁶ עי' שו"ע אבעה"ז קנד, בג: "אם נשבע הבעל ליתן גט, טוב שיתירו לו קודם, שלא יהא דומה לאונס". אמנים בסימן קלדו, כתוב "צריך שיתירו לו..." (ועי' ב"ש ס"ק ו, שמדובר שנשבע מעצמו אבל אם הדין מותן לכופו, לא יוכל לפלת לו בשבועתו), וברמ"א שם כתוב, שאם גירש מכח בשבועה שעשה מעצמו הגט כשר הוואיל ומתחילה לא אנסוחו על כך.

¹⁷ עי' שו"ע יו"ד רכת'מו ושי"ק ס"ק קי.

¹⁸ עי' ש"ת חת"ס, אבעה"ז ח"ב סימן סג שכותב: ע"ד שנוהגי להתיר בשבועות המגרש שנשבע לגורש ולא חשו לשבועה שלא לרש יפה נטעור וסחדי במרומיים כי מעולם הנוגני.cn להתיר גם בשבועה שלא לגורש דחמירא טפיadam אויל נשבע שלא לגורש ושכח ומגרש אכן למייחש לטול בטל.

¹⁹ עי' יבמות מה, א, שהוציא ע"י רב יהודה לפלת למקום שאין מכיריהם אותו, ע"מ לשעת אשה. ועי' מש"כ בשוו"ת צ"א חלק יי סימן מט אות ג.

²⁰ יש לדון האם בנסיבות שלנו שניתן לבורר באמצעות טלפון וכדי, ניתן להאמין לאדם שבא למקום חדש ללא לבורר במקום הקודם.

ואחר כדי דיבור אמרה גירושה, שהדין הוא שאינה נאמנת מושם דושא אנטישית חתיכה דאיסורה, האם רשאית ללקת מקום רחוק ושם תאמר תוד כדי דיבור אשת איש התיי וגירושה אני.²¹

وعי בפת"ש יו"ד קכז סק"ז בשם הבכור שור, שנטקsha למזה איינו אסור בחדרי חדרים כדין כל דבר שאסרו חכמים מושם מראית העין אסור בחדרי חדרים. ולפי החווות דעת גם האומרת שהיא נידה יודעים שניהם שאמרו שקר שמורתה בחדרי חדרים, וראיה מיצחק אבינו שאמר אחותי את והתיר בחדרי חדרים והארכתי בהה במקום אחר.

קבלת מנהג - לעניין כתיבת גיטין

טו. בלונדון כותבים בגט לונדון כדרך הספרדים ולא לאנדוואן לאשכנזים, כיון שאחר שחזרו היהודים לאנגליה בהשפעת ר' מנשה בן ישראל היה היישוב ספרדי, וכולט קיבלו את מנהגים. (אמנם לא נהגו בכלל כתיבת הגט בספרדים ורק את השם לונדון כתבו כמו ספרדים ואו אחר הלמד ולאשכנזים יש לכתוב אי' אחר ח-ל').

²¹ עי"ש בפת"ש, שמאcar שהויא אנטישית איינו מדין נדר (שאילו היה מדין נדר, מה תועלת בהליך למקומות אחרים) אלא מחייב אדם נאמן על עצמו יותר ממאה עדים, ע"ש, וציין למפת"ש ביו"ד סימן קכז ס"ק ז, בשם הבכור שור, שבמקרה של שניים העינו בדבר מסויים אסור באכילה ויש מי שיעדעו שאמתה שמוטר, בפשטות מותר לו לאכל ב津ינעא, כיון שיודע את האמת, ואולם יתכן שהדרב תלוי במחלוקת רומביים והרabiים (שגנות אי'ח) בדין של אדם שהיעידו עליו שניים שנכנסו למקדש בטומאה והוא מכחישן, שלדעת הרמב"ם חייב קרבן על פיהם ולדעת הראב"ד משמע שיש חילוק בין לעצמו לבין אחרים) וכן יש להתריך רק לצורך גדול, וכן אדם שאמר על דבר מסוימים שאסור והיעדו עדים שמוטר, יכול לאכול אם יש צורך גדול. ואם האיסור רק מודרבנן, ניתן להתריך אף שלא לצורך גדול. ועי"ש, והפנה לפת"ש יו"ד סימן ב ס"ק ה שם ציין לשוח"ת הוויי (סימן טו), לגבי שוחט שהעבירו אותו מתפקידו עי' עד אחד ורגלים לדבר, והוא עצמו יודע ששker ענו בו, האם רשאי לשוחט בינו לבן או במקומות אחר שאינם יודעים מההענין וכותב שמוטר לו. (ואהא קובץ יuumי יעקב' קוני כח-כט, שבט-ニיסן תשנ"ד, עמי' יט הובא מאמרו של הרב אריה לנידמן (האדמו"ר מפאלאולאי זצ"ל), שדן בדיון של השוחט תהייל, וכותב לדמותין זה לאמר ברוחו"ם סימן כח סעיף ג, שאף שאסור לעד אחד להעיד בערכאות לטובות גוי נגיד ישראל, כאשר בדין עכו"ם מוציאין ממון ע"פ עד אחד, ואם יעד הוא מזיק לחברו, מ"מ כתוב הרמ"א שאם עבר והעד, אינו חייב לשלם כיוון שהוא יכול לומר אמרת העדתי, ככלומר, העובודה שיעודע בעצמו את האמת, אף עבר על הדין יש בכוחה לפוטרו משלם, ולכאורה יש לדומות חניל לדברי התוממים ר"ס כח ור"ס לד באדם שיודע שהוא רשות והדבר אינו ידוע לבוית דין – האם רשאי/צריך להעיד עדות בבית דין).

גט ללא כונה לגירושין

זו. יש לעיין בתוקפו של גט כאשר הגירושין חס רק על הנيري ובפועל ממשיכים לחיות ביחד, ואליבא דאמת לא הייתה להם כל כונה לגירושין. בגם²² מצאנו שאבוי עשה לאדם עני שיגרש את אשתו, וכיון שהיה ערבית כתובה, האשוה תיגבה את הכסף מהערב, ותשוב ותינשא לו, וכך היה בידם ממון. ככלומר, למורות שלא הייתה להם כונה להתגרש, הגירושין חלו. ובזמן המנדט אנשים נסעו לחו"ל לשאת נשים בנישואין פיקטיביים כדי להביאם לארץ והיו עושים חופ"ק ואח"כ היו מתגרשים, ובצפנת פעча כתוב שאכן צריינות גט, אמונם הרוב פרנק כתוב שנישואין שנעשים להעורים על גוים אינם מחייבים גט. ותנה הצ"פ הביא ראייה מר' טרפון שקידש שלש מאות נשים להאכילט בתרומה והקשוו והרי זו הערמה וחילק הרוב פראנק שר' טרפון רצה באמת הקידושן להתרום בתרומה אבל הבא לرمות הגויים באמת אינו רוצה קידושן וא"כ בעובדא של אבי באמת רוצה גט כשר, שאם תנבה כתובה מערב בוגניבה לא ישר. ואע"פ שכותב ספר החינוך שמצוות גירושין בוגט פירושה שאם ירצה לגורש, יגרשנה בוגט, ומכאן לכארה יש מקום לדיקק שאם אינו מתכוון לגורשה ונוטנו גט, הגט לא יחול, אולם אין דיוק זה נכוון לפיה שהחינוך מבאר מה היא עיקר המציאות, אבל הגט חל בכל מקרה בו הוא ניתן.

²³ וספק דומה קיימים במכירת חמץ, באינו שומר מצוח ומוכר חמץ רק כדי שייתנו לו ה الشر, אם חל המכור.

בזבוז כספים כעליה לגירושין

יח. האשוה שימכלה ממון בעלה' מהויה הדבר עילה לגט, ויש לעיין האם האשוה שקיבלה בבית משפט דמי מזונות גבוחים, נחשבת מכל מהו בעלה והוא גופא תהיה סיבה לגט.

גט שנייתן מלחמת שכפוהו בממון / מקרה בו הסירוב לתת גט אינו מלחמת רצונו לחיות עם אשתו אלאenkema

יט. בתורת גיטין²⁴ זו מדווע גט שנייתן בכפיית ממון אינו מועל (מטיעם גט מעושה) מי שנא מתלווהו וובין? ותשובה הדבר (ע"פ הנטיבות), שאמנים

²² ב"ב קעד, ב.

²³ אמנים, במקרים הניל היה כונה לגורש ולאחר הגירושין לא חי עימה, ואילו בnidon של השאלה בשעת הגט ידוע שהוא מתכוון לחיות עימה.

²⁴ סימן קלד טעיף ד ד"ה קנסות.

היה צריך להוועיל אולם אי אפשר להעריך את השווי של אשתו וממילא הממון שנותנים יתכן שאינו מספק עבור זאת. וכך במקרה בו איןו חי עם אשתו, וכל הסיבה שאינו רוצה לתת גט הינה להתנקם באשה, יש מקום לומר שם יכפוו בממון לא יהיה כאן גט מעושה כיוון של"נוקמה" יש לה שיעור ממוני וממילא חכפיה מותרת וסבירא זו כתובה באחרונים.